

Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΜΑΣ ΥΠΟΣΤΑΣΗ: ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΜΕΣΟΝ ΑΓΩΝΑ

Είναι πολλοί οι λόγοι που όδηγησαν στην ανάγκη να αναλύσουμε σήμερα το θέμα της κρατικής μας υπόστασης, να επληρωρήσουμε να ξεκαθαρίσουμε τις απόψεις μας και να καθορίσουμε με συνέπεια τη στάση μας στο σοβαρό αυτό θέμα.

Για πολλούς από μας τα πράγματα είναι απλά. 'Η Κύπρος είναι από το 1960 ένα ανεξάρτητο κράτος. "Ασχετα από τους στόχους που θέσαμε κατά καιρούς, στον αγώνα μας, η πατρίδα μας απαλλάγηκε από την αγγλική κυριαρχία, αποαποικιοποιήθηκε με την έγκαιρη άνεξαρτησίαν. Σήμερα η χώρα μας αντιμετωπίζει πρόβλημα εισβολής-κατοχής από μία γειτονική μεγάλη χώρα κι'αγωνίζεται 'διεθνώς ν'αποκαταστήσει τούτη την ανεξαρτησία.

Συχνά ωστόσο διαπιστώνουμε πως οι πράξεις μας βρίσκονται σε αντίθεση με τη θέση αυτή κι'αντιστρατεύονται στην ουσία την κρατική μας υπόσταση. Φαίνεται πως κάπου μέσα μας υπάρχει κάποια σύγχυση, που με τις σημερινές συνθήκες είναι σχεδόν τραγική.

Τούτη τη σύγχυση φαίνεται να την έχουμε μεταδώσει ακόμα και στους ξένους, που τη συμπαράστασή τους αγωνιζόμαστε με κάθε τρόπο να εξασφαλίσουμε, για την αντιμετώπιση του προβλήματός μας.

Πράγματι, σχεδόν κάθε φορά που κάποιος από μας γυρίζει από το εξωτερικό, έρχεται με την διαπίστωση ότι οι ξένοι δεν ξέρουν το πρόβλημά μας. Νομίζουν οι πιο πολλοί ότι το πρόβλημά μας συνίσταται στο ότι 'έτσακωθήκαμε' οι 'Ελληνοκύπριοι με τους Τουρκοκυπρίους και ότι δεν μπορέσαμε να συμφωνήσουμε στο πως θα μοιράσουμε την πατρίδα μας. Πολύ συχνά ακόμα γίνεται η διαπίστωση ότι οι ξένοι έχουν την έντύπωση ότι στην Κύπρο δεν υπάρχει Κυπριακή Κυβέρνηση αλλά ένα τουρκικό τμήμα στο βορρά κι'ένα ελληνικό στο νότο, που διοικούνται από την Τουρκία και την 'Ελλάδα αντίστοιχα. Με δυό λόγια είναι αρκετά διαδεδομένη στο εξωτερικό η έντύπωση πως δεν έχουμε κράτος. Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί "μικρό το κακό", αφού η Κυπριακή Κυβέρνηση είναι στη πράξη έλληνοκυπριακή και το κατεχόμενο μέρος της πατρίδας μας, διοικεί στην ουσία η Τουρκία.

Σταματούν όμως ως εδώ τα πράγματα; Είναι τόσο απλά, δεν υπάρχουν άλλες προεκτάσεις; Σάν να μην είναι όμως ακριβώς έτσι

'Αμέσως μετά την ανεξαρτησία της, η Κύπρος έζητησε και έγινε μέλος των 'Ηνωμένων 'Εθνών καθώς και των άλλων έξειδικευμένων οργάνων των 'Ηνωμένων 'Εθνών

ὅπως εἶναι ἡ U.N.E.S.C.O., τὸ I.L.O., ἡ F.A.O. κ.λ.π. Τὸ δὲ 1961 ἐντάχθηκε στὸ κίνημα τῶν ἀδεσμεύτων καθορίζοντας ἔτσι σὲ μεγάλο βαθμὸ τὴν ἐξωτερικὴ τῆς πολιτικὴ. Δέν ἐξετάζουμε ἐδῶ ἂν καλὰ ἢ κακὰ ἡ Κύπρος βρίσκεται στὸ στρατόπεδο τοῦ τρίτου κόσμου, λέμε ἀπλῶς ὅτι ἀπὸ τὸ 1961 εἴμαστε μέλος τῶν ἀδεσμεύτων. Ἐκεῖνο πού θέλουμε νὰ τονίσουμε ἐδῶ εἶναι ὅτι τὴν ἰδιότητα τοῦ μέλους, τόσο στὸν Ο.Η.Ε. ὅσο καὶ στοὺς ἀδεσμεύτους, τὴν ἐξασφαλίσουμε ἀποκλειστικὰ καὶ μόνο γιατί ἔχουμε κράτος.

Ἡ εἰσδοχὴ μας στὸν Ο.Η.Ε. καὶ ἡ ἔνταξη μας στοὺς ἀδέσμευτους μαζί με τὴν παρουσίαν στὸ διεθνὲς προσκήνιο τοῦ Προέδρου Μακαρίου, ὄχι μόνο μᾶς ἐξασφάλισε διεθνή ὄντοτητα ἀλλὰ καὶ κῦρος καὶ ὑπόληψη. Καὶ δέν νομίζουμε νὰ ὑπάρχει κανεὶς ἀπὸ μᾶς ἐδῶ, πού νὰ μὴ ἀντιλαμβάνεται ὅτι ὁ Ο.Η.Ε. ἀποτελεῖ γιὰ μᾶς τὸ μοναδικὰ βῆμα ὅπου ἡ φωνὴ μας μπορεῖ νὰ ἀκούεται πάντα καθαρὰ καὶ χωρὶς παράσιτα. Δέν νομίζουμε ἀκόμα νὰ ὑπάρχει κανεὶς πού νὰ τοῦ διαφεύγει ὅτι ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς ψήφων πού ἐξασφαλίζουμε στὰ διάφορα ψηφίσματα, προέρχεται ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν ἀδεσμεύτων, χωρὶς νὰ θέλουμε ἐδῶ οὔτε γιὰ μιὰ στιγμή νὰ μειώσουμε τὴν ὑποστήριξη πού παίρνουμε ἀπὸ τὶς σοσιαλιστικὲς ἢ ἀκόμα καὶ μερικὲς ἄλλες χώρες. Ἡ κρατικὴ μας ὄντοτητα λοιπὸν μᾶς ἐξασφαλίζει τὸ βῆμα τοῦ Ο.Η.Ε. ὅπου παρά τὴν καταστροφὴ τοῦ 1974 ἐξακολουθεῖ πάντα νὰ γίνεται αἰσθητὴ ἡ παρουσία μας, ὅπου ἀκούεται ἡ φωνὴ μας καὶ ἀπ' ὅπου περνᾷ αὐτὴ τὴν στιγμή ὁ διακηρυγμένος ἀπὸ τὴν Κυπριακὴ Κυβέρνηση δρόμος λύσης τοῦ Κυπριακοῦ. Ἡ κρατικὴ μας ὄντοτητα εἶναι ἀκόμα αὐτὴ πού μᾶς ἐπιτρέπει νὰ βρισκόμαστε ἀνάμεσα στοὺς ἀδέσμευτους καὶ νὰ ἐξασφαλίζουμε τὴν πλατεία τῆς ὑποστήριξης καὶ τὰ ὑπὲρ μας ψηφίσματα, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ ἡ ὑποστήριξη καὶ τὰ ψηφίσματα δέν ἔχουν ἀκόμα μεταφραστεῖ σὲ κάτι τὸ πρακτικόν. Εἶναι ἀκόμα ἡ κρατικὴ μας ὄντοτητα, αὐτὴ πού μᾶς ἐξασφαλίζει διεθνῆ δικαιώματα καὶ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἔχουμε ἀπαιτήσεις διεθνῶς.

Ἀντίθετα ὑπονόμευση τῆς κρατικῆς μας ὄντοτητας σημαίνει ἐξανέμιση τῆς διεθνοῦς ἀλληλεγγύης, πού ὑπάρχει μόνο καὶ μόνο γιατί ὑπάρχει ἡ κρατικὴ μας ὑπόσταση. Ἴσως νὰ μὴν ἔχουμε συνειδητοποιήσει ἀκόμα τὴν σημασίαν αὐτῆς τῆς ἀλληλεγγύης, γιατί οἱ πῶς πολλοὶ ἀπὸ μᾶς τὴν βλέπουμε νὰ σταματᾷ, τὶς πῶς πολλές φορές, σὲ δηλώσεις κρατικῶν ἡγετῶν ἢ νὰ βρῖσκει τὴν ἔκφρασή της σὲ κάποιον ψήφισμα στὸ τέλος κάποιων διασκέψεων. Ὡστόσο, ἂν προσπαθήσουμε νὰ ἐμβαθύνουμε γιὰ λίγο, θὰ δοῦμε ὅτι εἶναι ἀκριβῶς ἐξ' αὐτίας αὐτῆς τῆς ἀλληλεγγύης, τῆς διεθνοῦς κινήσεως, πού στὸ βάθος δέν μπορεῖ νὰ μὴ τὴν λογαριάζει, πού δέν προχώρησε ἡ Τουρκία σὲ ἄλλα τετελεσμένα γεγονότα, ὅπως ἦταν ὁ ἐπικρισμὸς τοῦ Βαρσοβίου ἢ τὸ διώξιμον καὶ τῶν τελευταίων Καρπασιτῶν.

Μᾶς βοηθοῦν οἱ φιλικές μας χῶρες γιατί ἔχουμε κρατική ὑπόσταση καί ὄχι γιὰ τήν κουλτούρα ἢ τήν ἐθνική μας καταγωγή. Ἡ ἀνύπαρκτη ἀναγνώριση τοῦ κρατιδίου τοῦ κ. Denktash καί ἡ ἀσήμαντη βοήθεια πού ἐξασφάλισε μέχρι τώρα "ἐπιβεβαιοῦν τοῦ λόγου τό ἀσφαλές."

Ἀκόμα, ἂν καμμιά φορά αὐτή πού ὑπέγραψαν τήν τελική πράξη τοῦ Ἑλνσίγκι θελήσουν νά μετατρέψουν τήν διακήρυξη σέ πράξη, ἐμεῖς θά ὠφεληθοῦμε, μόνο καί μόνο γιὰτί εἴμαστε κράτος.

Μέ δύο λόγια ἡ διεθνοποίηση τοῦ Κυπριακοῦ, πού ἀπετέλεσε τήν συνισταμένη τῶν προσπαθειῶν τοῦ Προέδρου Μακαρίου ἀλλά καί τήν πυξίδα τῆς σημερινῆς Κυπριακῆς Κυβέρνησης, στηρίζεται πάνω στήν κρατική μας ὄντοτητα.

Ἀλλά ἡ κρατική μας ὄντοτητα ἔχει καί κάποιαν ἄλλη σημασία μέ τήν ἔννοια ὅτι μπορεῖ νά προδιαγράψει σέ σημαντικό βαθμό τά πλαίσια λύσης τοῦ Κυπριακοῦ. Ὡσπου ἔχουμε κράτος μποροῦμε νά παρουσιάσουμε τό κυπριακό πρόβλημα σάν διαφορά τῆς Κύπρου μέ τήν Τουρκία, θέμα εἰσβολῆς καί κατοχῆς ἀπό τήν δεύτερη, τῶν ἐδαφῶν τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας. Σέ ἐνάντια περίπτωση, τό θέμα ὑποβιβάζεται σέ κοινοτική διαμάχη καί μετατρέπεται σέ διαφορά Ἑλλάδας-Τουρκίας μέ τοὺς γνωστούς κινδύνους παραπομπῆς του σέ τετραμερεῖς ἢ πενταμερεῖς διασκέψεις, κάτι ὄχι μόνο τρομερά ἐπικίνδυνο ἀλλά καί ἐντελῶς ἀντίθετο μέ τήν ἀκολουθούμενη πολιτική τῆς διεθνοποίησης. Δέν χρειάζεται ἐδῶ νά ὑπενθυμίσουμε ὅτι εἶναι ἀκριβῶς αὐτή τήν ἐντύπωση πού προσπαθεῖ νά δημιουργήσει ἡ Τουρκία. Ὅτι δηλαδή δέν ὑπάρχει κυπριακό κράτος ἀλλά ἕνα νησί ὅπου ζοῦν δύο κοινότητες, προεκτάσεις τῆς Τουρκίας καί τῆς Ἑλλάδας. Δύο κοινότητες πού ἔχουν προβλήματα καί προστριβές καί χρειάζονται τές προσπάθειες τῶν λεγομένων "μητέρων πατρίδων" γιὰ νά συνέλθουν καί νά συμφωνήσουν. Γνωστό πλαίσιο μέ γνωστά ἀπό πρὶν ἀποτελέσματα, ἂν υἱοθετηθεῖ, καί πού ἐπιβεβαιώνεται τόσο ἀπό τήν ἐπιμονή τοῦ κ. Denktash γιὰ κοινή Κυβέρνηση ὅσο καί τές γνωστές συμφωνίες Τουρκίας-Ἑλλάδας στή Λισσαβόνα, τό 1971. Ἡ διάβρωση τῶν θεμελίων τοῦ κυπριακοῦ κράτους ἐπιχειρήθηκε μέ μανία ἀπό τήν ἐλληνική χούντα καί ἡ οὐσιαστική κατάλυση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας ἀποτελεῖ πρωταρχικό στόχο τῆς Τουρκικῆς πολιτικῆς. Κι' αὐτό γιὰτί ἡ κρατική μας ὑπόσταση εἶναι ἡ ἀσπίδα τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ ἐνάντια στίς ξένες ἐπιβουλές, ἕνα εἶδος κάστρου πού μᾶς προφυλάει ἀπό τίς συνεχεῖς διπλωματικές καί πολιτικές ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρῶν ἀλλά καί τῶν ἀσπόνδων φύλων τῆς Κύπρου.

Ἀλλά ἡ κρατική ὄντοτητα παρουσιάζει καί μιάν ἄλλη διάσταση γιὰ τήν Κύπρο. Ἦταν καί θά εἶναι γιὰ τὰ χρόνια πού θά ἀκολουθήσουν τή λύση τοῦ κυπριακοῦ, τό

"σημείο επαφής" τῶν δυό βασικῶν κοινοτήτων. Ὅπως ἐξηγοῦμε παρακάτω τὰ "ἐθνικά" στοιχεῖα εἶναι ἐκεῖνα πού εἶναι τὰ κατεξοχή διαιρετικά στίς δυό κοινοότητες, ἐνῶ τὰ κρατικά εἶναι ἐκεῖνα πού κατά κύριο λόγο ἔνωναν καί θά ἐνώνουν μελλοντικά τές δυό κοινοότητες. Τό κράτος ἦταν καί θάναί τό κράτος ὄλων τῶν Κυπρίων, Ἑλληνοκυπρίων καί Τουρκοκυπρίων. Ἀντίθετα ἡ χαλάρωση τῶν κρατικῶν θεσμῶν καί ἡ ἀλλοίωση τῶν χαρακτηριστικῶν φέρνει στό προσκήνιο τὰ κοινοτικά στοιχεῖα, πού αὐτή τήν στιγμή εἴτε τό θέλουμε εἴτε ὄχι εἶναι διαιρετικά. Μοιραῖα οἱ δυό βασικές κουλτοῦρες τῆς χώρας μας θά συνυπάρχουν ἡ μιὰ κοντά στήν ἄλλη καί δυστυχῶς χωρῆς μεγάλες πιθανότητες σημαντικῆς προσέγγισης ἢ ἀκόμα κι' ἀλληλεπίδρασης στά ἐπόμενα λίγα χρόνια. Δέν ἔχουμε λοιπόν ἐκλογή παρά νά ἀναζητήσουμε τὰ κοινά, τὰ μή διαχωριστικά στοιχεῖα, στήν κρατική φυσιογνωμία τῆς Κύπρου καί στόν κοινό χῶρο ὅπου ζοῦν οἱ δυό βασικές κοινοότητες.

Εἶναι λοιπόν ἡ κρατική ὑπόσταση τῆς Κύπρου ἕνα ἀποφασιστικό ὄπλο στόν ἀγῶνα γιά τή σωτηρία καί τήν ἐπιβίωση τοῦ λαοῦ μας. Πῶς ὅμως ἐνισχύουμε τήν κρατική μας ὄντοτητα στήν πράξη; Ποιά εἶναι τὰ μέσα προβολῆς τοῦ κράτους, πού βρίσκει τήν ἔκφρασή του στή πράξη; Δέν μπορεῖ τό κράτος νάναί οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι, οἱ σφραγίδες ἢ οἱ ἀποδείξεις γιά τὰ τέλη πού πληρώνουμε, οὔτε μόνο οἱ μόνιμες διπλωματικές μας ἀποστολές στό ἐξωτερικό, πού ἐμφανίζονται στίς διάφορες δεξιώσεις. Δέν θά ἀναφερθοῦμε ἐδῶ στά χαρακτηριστικά τῆς ἔννοιας τοῦ κράτους γιά τὰ ὅποια μιλοῦμε πιο κάτω, οὔτε θά μιλήσουμε γιά τό πόσο καλά ἢ ὄχι κάμνουν τή δουλειά τους οἱ διπλωματικές μας ἀποστολές στό ἐξωτερικό. Θά ἀναφερθοῦμε ὥστόσο σύντομα σέ δυό τρία θέματα πού εἶναι τό ἴδιο ἀντιλεγόμενα καί ἐπίκαιρα καί συμβαίνει νά ἔχουν ταυτόχρονα σοβαρές προεκτάσεις.

Ἐνα κράτος, πολυεθνικό ἔστω σάν τό δικό μας, δέν μπορεῖ παρά νά ἔχει τὰ σύμβολά του καί κοινές ἐκδηλώσεις γιά ὄλους τοὺς πολῖτες του. Σίγουρα δέν μπορεῖ νά βασίζεται μόνο στά χαρακτηριστικά καί τὰ σύμβολα τῶν ἐπί μέρους ὁμάδων πού τό ἀπαρτίζουν, γιατί τότε λείπει ἡ συγκολλητική οὐσία πού θά συγκρατεῖ τὰ κομμάτια στή θέση τους. Δέ θά πρόκειται στήν οὐσία γιά κράτος.

Πιο συγκεκριμένα θά θέλαμε νά ἀναφερθοῦμε στό θέμα τῆς σημαίας καί τοῦ Ἑθνικοῦ Ὕμνου. Τό ἄρθρο 4 τοῦ Συντάγματος, ἀναφέρει καθαρά ὅτι ἡ Κυπριακή Δημοκρατία ἔχει ἰδίαν σημαίαν. Θά θέλαμε ἐδῶ νά τονίσουμε ὅτι οἱ ἐθνικές σημαῖες ἐμφανίστηκαν μέ τόν σχηματισμόν τῶν ἀνεξαρτήτων κρατῶν καί ἀκόμα ὅτι ἡ σημαία θεωρεῖται παντοῦ σάν ἀπόδειξη τῆς κυριαρχίας τῶν ἀνθρώπων στή χώρα τους καί συμβολίζει τήν ἀνεξαρτησία μιᾶς χώρας ἀπό τὰ ἄλλα κράτη τῆς γῆς. Στή περίπτωση τῆς Κύπρου μέ τίς ἰδιομορφίες της, δέν εἶναι ἐκπληκτικό πού ὁ Ἑλληνοκύπριος δέχτηκε σάν δική του τήν ἐλληνική σημαία γιατί κάτω ἀπ'αυτό ^{βασικά} τό σύμβολο ἀγνωστῆ

για τήν απελευθέρωσή του. Έμπληκτικό όμως είναι ότι αφού έχουμε το δικό του κράτος που έχει δική του σημαία, εξακολουθεί να χρησιμοποιεί τήν σημαία του ελληνικού κράτους, ενός άλλου ξεχωριστού κράτους, αγνοώντας προκλητικά τή δική του. Θα πρέπει εδώ να γίνει ξεκάθαρο ότι ή ελληνική σημαία δεν μπορεί να ταυτιστεί με το ελληνικό έθνος αλλά μόνο με το ελληνικό κράτος. "Αλλωστε το ελληνικό έθνος υπήρχε πολύ πριν το 1822 που καθιερώθηκε ή ελληνική σημαία. Η κυπριακή σημαία συμβολίζει τήν κυριαρχία της Κυπριακής Δημοκρατίας στα έλεύθερα έδάφη και ή μη χρησιμοποίησή της από μέρος της πολιτικής και της στρατιωτικής ήγεσίας μειώνει το κύρος της σημαίας και της ήγεσίας και κατ' έπέκταση τήν υπόσταση και τήν ενότητα του κράτους που συμβολίζει. Δεν είναι ή σημαία "ένα ύφασμα σε σχήμα κατά κανόνα όρθογώνιο" όπως λέν οι έγκυκλοπαίδειες αλλά έχει πολύ βαθιές πολιτικές προεκτάσεις και ή αντιπαράθεση στον κυπριακό χώρο της κυπριακής σημαίας με τήν τουρκική, θα έδινε στο κυπριακό πρόβλημα χαρακτήρα σύμφωνο με τήν ακολουθούμενη κυβερνητική πολιτική. Αντίθετα ή προβολή της ελληνικής αντί της κυπριακής σημαίας, ενισχύει τήν έντύπωση ότι το πρόβλημα μας δεν είναι τίποτε άλλο παρά έλληνοτουρκική διαμάχη.

Τές ίδιες άρνητικές προεκτάσεις έχει για τον άγώνα της Κύπρου και ή χρησιμοποίηση, από τήν έπίσημη Κύπρο, του έθνικού ύμνου της Ελλάδας. Μια και δεν έχει δικό της, δεν μπορεί τώρα για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας να κάμει δικό της ύμνο ή Κύπρος. Η ανάκρουση όμως του ελληνικού έθνικού ύμνου σε έπίσημες εκδηλώσεις του κυπριακού κράτους είναι πέρα για πέρα ύπονομευτική. Συνεχίζοντας τήν άναφορά στα στοιχεία προβολής του κράτους, θα θέλαμε ένδεικτικά να σταματήσουμε σε ένα άλλο θέμα, το θέμα της έπετείου της άνεξαρτησίας.

Η μέρα της άνεξαρτησίας είναι ή μέρα που τιμάται ή κρατική μας υπόσταση. Σε όλες τις χώρες πρόκειται για σημαντικό γεγονός, ή μέρα τηρείται σαν άργία και το γεγονός τιμάται με παρελάσεις, έπίσημες δεξιώσεις κ.ά. Στη Κύπρο γιορτάζουμε το Ραμαζάνι, τή μέρα της Τουρκικής Νεολαίας - δυό τουρκικές γιορτές - τήν 25 του Μάρτη και τήν 28η του Οκτώβρη - δυό κρατικές ελληνικές γιορτές - αλλά δεν γιορτάζουμε τήν 1 του Οκτώβρη τήν ήμέρα της Κυπριακής Άνεξαρτησίας. Κι' αυτή ακόμα ή 1η του Άπρίλη, ή μέρα που ξεκινήσαμε τον απελευθερωτικό μας άγώνα άρχισε πριν λίγα χρόνια να καταπίνεται από τήν 25 Μαρτίου. Χωρίς να θέλουμε να μειώσουμε κανένα, δεν είναι λογικό να γιορτάζουμε άλλων τήν άνεξαρτησία, παραμερίζοντας τή δική μας. Το κράτος μας κινδυνεύει και ό κίνδυνος κάθε άλλο παρά είναι ύποθετικός. Κοντά στο κράτος κινδυνεύει ακόμα ή ίδια μας ή υπόσταση. Γι' αυτό και οι φορείς της έξουσίας σ' αυτό τον τόπο έχουν ύποχρέωση να ενισχύσουν το κράτος με κάθε τρόπο και ν' αποφεύγουν να το ύποβιβάζουν σε κοινότητα.

Από την πρώτη μέρα της ίδρύσεως του, ο Νεοκυπριακός Σύνδεσμος τόνιζε ότι έπρεπε να αναληφθεί έκστρατεία για την προώθηση εκείνων των ιδεών και την προβολή εκείνων των πράξεων που θα ενισχύουν την ιδέα της Κύπρου σαν πατρίδας όλων των Κυπρίων. Σίγουρα τά σύμβολα και οι ιδιόμορφοι θεσμοί της Κύπρου επιτυγχάνουν αυτό τον σκοπό, στηρίζοντας ταυτόχρονα την υπόσταση και τό κύρος του κράτους.

Όσο κι' αν δεν γίνεται εύκολα κατανοητό, οι γιορτασμοί της 1ης του Απρίλη και της 1ης του Οκτώβρη έξυπηρετούν τον άπελευθερωτικό μας άγώνα. Έτσι ή πρόσφατη απόφαση της Κυπριακής Βουλής για εισήγηση στην έκτελεστική έξουσία να τηρείται ή 1η του Οκτώβρη σαν άργία, πιστεύουμε ότι είναι μιά από τις πιο ουσιαστικές πράξεις του σώματος, γιατί άντικρύζει σωστά τό θέμα της κρατικής υπόστασης και προωθεί σωστά τους στόχους του κυπριακού άγώνα.

Η κρατική υπόσταση της Κύπρου από χρόνια πλήττεται άνοικτά και περίτεχνα, τόσο από την Τουρκία όσο και από διαφόρους άλλους που τά συμφέροντά τους έξυπηρετούνται μέ την διάλυση του κράτους μας και τον ύποβιβασμό του σε διοίκηση έλληνοκυπρίων, ώστε να έξυπηρετηθούν στο τέλος τά σχέδια τους για διπλή ένωση ή καμουφλαρισμένη διχοτόμηση.

Μιά και ή σημασία προβολής της κρατικής μας όντότητας γίνεται εύκολα άντιληπτή και μιά και τά μέσα προβολής της κρατικής μας φυσιολογμίας είναι λίγο πολύ κατανοητά, θα έπρεπε ό συσχετισμός του στόχου, της κρατικής μας δηλαδή προβολής, και των μέσων που θα χρησιμοποιήσουμε για να τον πετύχουμε, να είναι εύκολος. Κι' όμως δεν είναι έτσι τά πράματα. Από τον καιρό της άνεξαρτησίας, ένα πολύκτυπητό χαρακτηριστικό της κυπριακής έπίσημης πολιτικής ήταν ή άσυνέπεια ανάμεσα στους στόχους και τά μέσα. Ανάμεσα στές διακηρύξεις και τά έργα. Και θα μπορούσε έδω να ρωτήσει κανείς, "μά είναι τόσο άνεύθυνοι οι Κύπριοι, τόσο κοντόφθαλμοι;" Όχι, εύτυχως δεν είναι. Τότε τί είναι αυτό που μάς σπρώχνει τους πιο πολλούς σ' αυτή την άντινομία; Άπλως ό κίνδυνος να "μή παρεξηγηθούμε."

Άλλά πρύν θελήσουμε να έξηγήσουμε για ποιά παρεξήγηση μιλούμε, θα πρέπει να σταθούμε για λίγο πάνω σε δυό έννοιες: Τό "έθνος" και τό "κράτος."

Ο όρισμός του κράτους λέει ότι: Κράτος είναι ένα τμήμα της άνθρώπινης κοινωνίας πολιτικά όργανωμένο, που έχει έδαφος μόνιμα καθορισμένο και ζει κάτω από κυβέρνηση που δεν υπόκειται σε έξωτερικόν έλεγχο και είναι ικανή να έξασφαλίζει την ύπακοήν των προσώπων που ζούν στή δικαιοδοσία της, μιά κυβέρνηση δηλαδή κυρίαρχη και άνεξάρτητη. Γενικά τό κράτος συγκεντρώνει πέντε ουσιαστικά στοιχεία: Πληθυσμό, χώραν, κυβερνητικήν έξουσίαν, κυριαρχίαν, άνεξαρτησίαν.

Τό πρώτο λοιπόν στοιχείον τοῦ κράτους, εἶναι ὁ λαός του, οἱ πολῖτες πού ζοῦν στό δεδομένο ἔδαφος τοῦ κράτους, τυγχάνουν τῆς προστασίας του σάν ἄτομα καί ὑπόκεινται σέ ὀρισμένες ὑποχρεώσεις.

Τό δεύτερο στοιχείον τοῦ κράτους εἶναι ὅτι ὑφίσταται σέ καθορισμένο σημεῖο τῆς γῆς, πού εἶναι ἐντελῶς χωριστό ἀπό τά σημεῖα πού κατέχονται ἀπό λαούς ἄλλων κρατῶν.

Τρίτο στοιχείον τοῦ κράτους εἶναι ἡ κυβερνητική ἐξουσία, ὁ μηχανισμός δηλαδή πού χρειάζεται τό κράτος γιά νά διατηρεῖ τήν τάξη, νά προσφέρει ὑπηρεσίες πού τοῦ ζητοῦν καί νά ἐκπληρώνει τίς διεθνεῖς του ὑποχρεώσεις.

Τέταρτο στοιχείον εἶναι ἡ κυριαρχία, ἡ ἀνώτατη ἰκανότητα ἀσκήσης ἐξαναγκασμοῦ στό ἐσωτερικό, ἡ ἀνώτατη ἐξουσία πάνω στό λαό μέσα στά ὅρια τῆς χώρας.

Τέλος τό πέμπτο στοιχεῖο τοῦ κράτους εἶναι ἡ ἀνεξαρτησία, ὁ μή ἔλεγχος δηλαδή στήν ἀσκηση τῆς κυριαρχίας του, ἀπό μέρος ἄλλων κρατῶν.

Τό "ἔθνος" μπορεῖ νά καθοριστεῖ σάν μιὰ ομάδα ἀνθρώπων πού συνδέονται μέ κοινή γλώσσα, κοινές παραδόσεις, κοινό πολιτισμό καί κοινούς πόθους καί πού ἔχουν κάποιο ὑποκειμενικό αἶσθημα ἐνότητας ἢ συνειδήση κοινῆς καταγωγῆς. Πρόκειται δηλαδή γιά δεσμούς πού περιλαμβάνουν συνειδήση κοινῆς φυλῆς, κοινῆς γλώσσας, κοινῆς θρησκείας, κοινές παραδόσεις καί κοινά ἥθη καί ἱστορικές ἐμπειρίες.

Τό ἔθνος ἐπομένως ἀποτελεῖ πολιτιστικήν ὄντοτητα πού ἐξαρτᾶται ἀπό τοὺς δεσμούς πού ὑφίστανται σέ μιὰ πληθυσμιακή ομάδα. Ἀντίθετα, τό κράτος ἐκφράζει πολιτικήν ὄντοτητα πού ἐξαρτᾶται ἀπό τοὺς δεσμούς πού συνέχουν ἕνα ὁλόκληρο πληθυσμό πού ζεῖ σέ μιὰ χώρα, ἔχει τήν ἴδια κυβέρνηση καί ἀπολαμβάνει τήν ἴδια κρατική κυριαρχία καί ἀνεξαρτησίαν.

Εἶναι λοιπόν οὐσιαστική ἡ διαφορά τοῦ κράτους ἀπό τό ἔθνος, γιατί τό ἕνα ἀναφέρεται σέ πολιτικήν ὄντοτητα καί τό ἄλλο σέ πολιτιστική. Γιατί τό κράτος προϋποθέτει κοινό χῶρο ἐνῶ τό ἔθνος ὄχι. Δυστυχῶς οἱ οὐσιαστικές διαφορές αὐτές δέν ἔγιναν ποτέ κατανοητές στήν Κύπρο. Εἶναι τέτοια ἡ σύγχυση, πού ἔχει σάν ἀποτέλεσμα νά φτάνουμε στό σημεῖο νά παραγνωρίζουμε τό κράτος μας "γιά νά μήν παρεξηγηθοῦμε." Ἀπό ποιούς ὅμως; Ἀσφαλῶς ἀπ'αὐτούς μέ τοὺς ὁποίους ἀνήκουμε στήν ἴδια πολιτιστική ομάδα. Ἐχουμε οἱ ἑλληνοκύπριοι μέ τήν Ἑλλάδα καί οἱ Τουρκοκύπριοι μέ τήν Τουρκία, τήν ἴδια γλώσσα τήν ἴδια θρησκεία, τόν ἴδιο

πολιτισμό, τις ίδιες παραδόσεις. Ταυτόχρονα όμως δεν μπορέσαμε να συνειδητοποιήσουμε δεν μάς άφησαν ίσως να καταλάβουμε, ότι οι Έλληνοκύπριοι και οι Τουρκοκύπριοι είμαστε ο λαός του ίδιου κράτους, της Κύπρου, που διαφέρει από τα κράτη της Ελλάδας και της Τουρκίας, ότι ζούμε στον ίδιο χώρο που διαφέρει από κείνο της Τουρκίας και της Ελλάδας, ότι είχαμε μέχρι το 1974 δική μας εξουσία, κυριαρχία, ανεξαρτησία, που διέφεραν από τις αντίστοιχες της Ελλάδας και της Τουρκίας.

Και μπορεί σήμερα η ενίσχυση του κυπριακού κράτους να είναι αντίθετη από τις επιδιώξεις της Τουρκίας, σίγουρα όμως η διατήρηση και ενίσχυση του κυπριακού κράτους είναι μέσα στις επιδιώξεις της Ελλάδας, που τίποτε δεν έχει να βλαφτεί από την προβολή της κυπριακής κρατικής οντότητας.

Ακούονται κατά καιρούς από πλευρές κυρίως που χαρακτηρίζονται από άκρατο έθνικισμό, κραυγές ή γίνονται ενέργειες για ταύτισή μας με την Ελλάδα. Σαν χαρακτηριστικά παραδείγματα μπορεί ίσως κανείς να αναφέρει το θέμα του Πανεπιστημίου, της αδελφοποίησης των εμπορικών μας επιμελητηρίων και ακόμα την υπαγωγή αθλητικών μας όμοσπονδιών στις αντίστοιχες ελληνικές.

Δεν χρειάζεται βεβαίως να υποδείξουμε εδώ το λανθασμένο αυτό της μορφής της ταύτισης. Θα περιοριστούμε απλώς σ'ένα σχόλιο, ότι δηλαδή αυτές οι ενέργειες όχι μόνο υποσκάπτουν την κρατική μας υπόσταση αλλά είναι και διχοτομικές. Στους επικριτές μας που θα παρατηρήσουν ότι στις ίδιες ενέργειες προβαίνει και η Τουρκοκυπριακή ήγεςία, θα απαντήσουμε ότι αυτό είναι σύμφωνο με την τουρκική πολιτική της διχοτόμησης ή της δημιουργίας στην ουσία δυό χωριστών κρατών. Αντίθετα, είναι διαμετρικά αντίθετο με την πολιτική που ακολουθεί η Κυπριακή Κυβέρνηση αλλά και η Ελληνική, για ένα όμοσπονδο μέν αλλά ένοποιημένο κυπριακό κράτος.

Μιλώντας για την ταύτιση, θα θέλαμε να παρατηρήσουμε ότι για την Κυπριακή Κυβέρνηση και το έλεύθερο τμήμα της χώρας, η ταύτιση με την Ελλάδα δημιουργεί στο έξωτερικό έντυπώσεις όχι ευνοϊκές για την Κύπρο και τον άγώνα της. Για παράδειγμα δημιουργεί στους αδέσμευτους, απ'όπου όπως αναφέρθηκε ήδη αντλούμε το μεγαλύτερο μέρος της υποστήριξής μας, την έντύπωση ότι δεν ανήκουμε ακριβώς στο δικό τους στρατόπεδο, αφού η Ελλάδα ανήκει σίγουρα άλλοι. Αλλά δημιουργούμε ακόμα την έντύπωση στους Δυτικούς ότι η λύση του Κυπριακού μπορεί να αναζητηθεί στα δικά τους πλαίσια, εκείνα τα πλαίσια που είναι τοποθετημένα ή Ελλάδα. Το αποτέλεσμα είναι να αυξάνεται ο κίνδυνος λύσης έξω από τα πλαίσια του Ο.Η.Ε.,

όπου για τήν ώρα σκοπεύουμε καί ακόμα ή 'Ελλάδα νά δέχεται από τούς δικούς της συμμάχους μεγαλύτερες πιέσεις απ'ότι θά δεχόταν, αν ή Κύπρος έφαινέτο λιγότερο ταυτισμένη μέ τήν 'Ελλάδα.

'Αλλά έδω υπάρχει καί μιá άλλη διάσταση. 'Η ταύτιση μας μέ τήν 'Ελλάδα δημιουργεί καί μιάν άλλη λανθασμένη έντύπωση, μέ τήν έννοια ότι προκαλεί, στους Δυτικούς βασικά, λιγότερη συμπάθεια ή Κύπρος, γιατί οί 200,000 πρόσφυγες οί 3,000 άγνωσμένοι, τό χάσιμο τοῦ 70% τών πλουτοπαραγωγικῶν μας πόρων, παύουν νά έχουν τήν ἴδια σημασία, τίς ἴδιες διαστάσεις, όταν ένταχθοῦν στό χῶρο πού λέγεται 'Ελλάδα καί συγκριθοῦν μέ μεγέθη πολύ μεγαλύτερα.

Δέν χρειάζεται νά τονισθεῖ ότι μιá καί πρόκειται για δύο διαφορετικά κράτη, ή ταύτιση τῆς Κύπρου μέ τήν 'Ελλάδα προκαλεί ἐξ'αίτίας τών διαφορῶν, σύγκλιση, για νά ποῦμε τό λιγότερο. 'Ενδεικτικά ἀναφέρεται ή βασική διαφορά στήν έξωτερική πολιτική. Θά θέλαμε ακόμα νά τονίσουμε έδω τούς κινδύνους πού συνεπάγεται ή ταύτιση, μέ τήν έννοια ότι ἔτσι εἶναι πῶς πιθανό νά βρεθοῦμε μπλεγμένοι στό θέμα τῆς "ἰσορροπίας" μεταξύ 'Ελλάδας καί Τουρκίας. Σχετικά εἶναι τό πρόβλημα τοῦ Αἰγαίου ἢ ακόμα τό θέμα τῆς κάλυψης τών νῶτων τῆς Τουρκίας. Ταύτιση, ἄλλη ἀπό τήν πολιτιστική, τών δύο βασικῶν κοινοτήτων μέ τήν 'Ελλάδα καί τήν Τουρκία ἀντιστοίχως, σημαίνει για κάποιον πού μπορεῖ νά βλέπει καθαρά τό μέλλον, διχοτόμηση καί τίποτε ἄλλο.

Συμπερασματικά θά θέλαμε νά ποῦμε ότι ή σημασία τοῦ κυπριακοῦ κράτους στόν ἀγῶνα ἐπιβίωσης καί ἀνεξαρτησίας πού διεξάγει ὁ κυπριακός λαός, εἶναι ἀποφασιστική. 'Ο θάνατος τοῦ Προέδρου Μακαρίου πού ἦταν ή ἐνσάρκωση καί ή ζωντανή προβολή τῆς κυπριακῆς κρατικῆς ὑπόστασης, εἶχε σάν ἀποτέλεσμα ότι ή χώρα μας βρῆκε στό διεθνές προσκήνιο, τές πραγματικές της διαστάσεις, ἔτσι πού οί προσπάθειες πού χρειάζονται για τήν ἐνίσχυση τῆς κρατικῆς μας ὄντοτητας νά εἶναι πολύ περισσότερες ἀπό προηγουμένως.

'Η ἐδραίωση τῆς κρατικῆς μας ὑπόστασης ἀποτελεῖ λοιπόν βασικό παράγοντα για τήν ἐπιτυχή ἔκβαση τοῦ κυπριακοῦ ἀγῶνα. Δέν θά πρέπει νά ἐπιτρέψουμε σέ κανένα νά ὑπονομεύσει καί νά διαλύσει τό κράτος μας καί ὅσοι ~~πῶς~~ μέ ὁποιοδήποτε τρόπο συμβάλλουν στήν ἀντίθετη κατεύθυνση γίνονται συνεργοί τών ἐχθρῶν τῆς πατρίδας μας. Τό γεγονός ότι τό κράτος μας τυγχάνει διεθνούς ἀναγνώρισης καί ότι οί ἐχθροί καί ἄσπονδοι "φίλοι" τῆς Κύπρου, δέν μπόρεσαν μέχρι σήμερα νά τό διαλύσουν, ἀποτελεῖ στήν προσπάθεια μας νά ἀπομακρύνουμε τά τουρκικά στρατεύματα καί νά κατοχυρώσουμε τήν ἀνεξαρτησία καί τήν ἐδαφική ἀκεραιότητα τῆς χώρας μας παράγοντα τεράστιας σημασίας.

Θά πρέπει ό λαός νά μάθει άκόμα νά έκτιμᾶ τό κράτος του γιά νά μπορεῖ νά τό περιφρουρεῖ καί νά τό προστατεύει. Προβολή τοῦ κράτους σημαίνει πολιτική άξιοπρέπειας, ισότηας, περηφάνειας. Τό αντίθετο σημαίνει ύπονόμευση, ύποτέλεια, έλλειψη εὐθύνης. Εἶναι πιά καιρός νά ξεκαθαρίσουμε τήν θέση μας, ὅχι μόνο άπέναντι στους άλλους αλλά καί άπέναντι στους έαυτούς μας. Δέν άρκεῖ νά διακηρύττουμε πίστη στήν ανεξαρτησία καί τό κράτος μας αλλά θά πρέπει έμπρακτα καί πειστικά νά δουλέψουμε γιά τήν ένίσχυσή του.

Ἡ διαφύλαξη τοῦ Κυπριακοῦ κράτους καί ἡ παράλληλη ένδυνάμωσή του θά πρέπει νά ναι πρωταρχικός μας στόχος, γιατί ἡ διάλυσή του θ'άνούξει τόν δρόμο στήν ανεμπόδιστη έφαρμογή σχεδίων πού βρίσκονται σέ πλήρη αντίθεση μέ τά πραγματικά συμφέροντα τοῦ λαοῦ μας καί ὁδηγοῦν στόν ὀλοκληρωτικό πολιτικό άφανισμό μας. Γιά νά καταλάβουμε καλλύτερα τήν σημασία τῆς διατήρησης τοῦ κράτους, άρκεῖ νά σκεφτοῦμε τήν ᾄρση τῆς διεθνοῦς άναγνώρισης καί τήν έξίσωσή μας μέ τό καθεστώς πού ἡ Τουρκία δημιούργησε στόν κατεχόμενό μας βορρά.

Ἡ κρατική μας ύπόσταση μᾶς δίνει τό βάθρο ὅπου θά σταθοῦμε γιά νά κάμουμε τόν άγώνα μας. Μᾶς δίνει τή δύναμη γιά νά έπιμένουμε πώς αὐτό τό κομμάτι τῆς γῆς πάνω στό ὅποιο γεννηθήκαμε δέν μπορεῖ νά άποτελέσει τήν προῦκα ὀποιωνδήποτε πολιτικοστρατιωτικῶν συμφερόντων. Ἡ άναγκαιότητα διαφύλαξης τῆς κρατικῆς μας ὄντότητας άπορρέει άπό τήν ἴδια τήν άναγκαιότητα ὕπαρξης τοῦ λαοῦ μας, πού ἔχει τήν δική του πολιτική ταυτότητα καί ζεῖ μέσα στό δικό του γεωπολιτικό χῶρο.

Χρειάζεται νά πιστέψουμε ὅλοι, πώς ανεξάρτητα άπό τήν έθνική μας καταγωγή, μποροῦμε νά ζοῦμε σ'ένα δικό μας κράτος, σάν ισότιμη ὕπαρξη στήν άμφικτιονία τῶν έθνῶν καί χωρίς νά χρειάζεται νά μαστε έξάρτηση κανενός.

Ἡ δική μας κρατική ὄντότητα δέν μπορεῖ νά θύγει κανένα, δέν μπορεῖ νά εἶναι αντίθετη μέ τά συμφέροντα κανενός φύλου κράτους. Κι'αὐτό σύγουρα ισχύει καί γιά τήν Ἑλλάδα πού επανειλημμένα τόνισε τήν άνάγκη ένίσχυσης τῆς κρατικῆς ύπόστασης τῆς Κύπρου. Τόσο ἡ δήλωση τοῦ Ἑλληνα πρεσβευτή ὅσο καί ἡ σχετική άναφορά τοῦ Ἑλληνα Προέδρου στή κηδεῖα τοῦ Προέδρου Μακαρίου, εἶναι άρμετά πρόσφατες.

Ἡ κρατική μας ύπόσταση, τόνισε πρόσφατα ἕνας άπό τούς πολιτικούς ἡγέτες τῆς χώρας, μᾶς δίνει τό ὑπόβαθρο πού θά μᾶς βοηθήσει νά έπιμένουμε πώς ὅλοι οἱ κάτοικοι αὐτῆς τῆς χώρας δικαιοῦνται νά ζοῦν ὅπου θέλουν μέσα στό κράτος κι' άκόμα πώς οἱ δημοκρατικές διαδικασίες θά πρέπει νά έμφανίζονται σ'όλόκληρη τήν

κυπριακή όντότητα.

Η συνειδητοποίηση όμως κάτι τέτοιου, μάς φέρνει μπροστά σέ ευθύνες. Δέν φτάνει ή σωστή θεώρηση χρειάζεται και ό σωστός χειρισμός, έξω από προκαταλήψεις και σωβινιστικά συνθήματα. Θα πρέπει νά μάς γίνει συνήθεια πώς εΰμαστε ένα ξεχωρο κράτος σ'ένα ξεχωρο χώρο. Κι'αυτό τό κράτος, τό δικό μας κράτος θα πρέπει νά τό περιφρουρήσουμε και μέ τήν σωστή μεθόδευση τοϋ άγώνα, νά τό ολοκληρώσουμε.

Σέ μιá έποχή πού διάχυτη είναι ή έντύπωση, πώς περισσότερο από κάθε άλλη φορά ή Τουρκία αλλά και διάφοροι άλλοι κύκλοι άπεργάζονται τήν ούσιαστική κατάλυση τής Κυπριακής Δημοκρατίας και τήν προώθηση σχεδίων πού κάθε άλλο παρά τείνουν νά έξασφαλίσουν τήν ένότητα τοϋ κυπριακοϋ κράτους, ή διαφύλαξη τής κρατικής μας ύπόστασης δέν είναι τίποτε άλλο από μέτρο σύνεσης και αυτοπροστασίας.

1978